

Кононець Віта Петрівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної
діяльності Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Біденчук Тетяна Миколаївна,
курсант третього курсу ФПФПКП
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЦИВІЛЬНО – ПРАВОВИЙ АСПЕКТ: ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ПРОДАЖУ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ ТА ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ

На сьогоднішній день дуже актуальним питанням стала потреба у більшому посиленні сил, при боротьбі з незаконним обігом алкоголю та тютюнових виробів. Такий попит, викликаний не дуже втішними випадками. Майже половина всіх тютюнових виробів та алкогольних напоїв, які виробляються вітчизняними виробниками в нашій країні та навіть за її межами, як ви розумієте є незаконно виготовлені [3]. Тобто, такий товар реалізується без сплати податків, акцизного збору та інших платежів які є обов'язковими або є без отримання ліцензії. Звичайно, влада не могла залишити без уваги таку реалізацію незаконного товару і внесла деякі зміни до законодавства України, а саме було врегульовано наступні процедури: обіг технічного спирту та спирту, виготовленого з нехарчової сировини; орган, який уповноважений видати ліцензію; видача ліцензій для випуску коньяку; видача ліцензії для виробництва тютюнових виробів; визначення порядку здійснення митних процедур, що є передусім передумовою для потрапляння на ринок недоброякісної продукції тощо [1]. Основні засади державної політики щодо регулювання виробництва, оптової і роздрібно торгівлі алкогольними напоями, забезпечення їх високої якості та захисту здоров'я громадян визначають: – закони України: «Про державне регулювання виробництва та обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту населення від впливу шуму», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження споживання та продажу пива та слабоалкогольних напоїв»; – постанови Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Правил роздрібно торгівлі алкогольними напоями» від 30 липня 1996 р. №854, «Про затвердження Порядку визначення виробників і покупців спирту та здійснення контролю за його обігом» від 29 серпня 2002 р. №1266, «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування населення» від 15 червня 2006 р. №833; – розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року» від 30 листопада 2011 р. №1209-р., а також рішення органів місцевого самоврядування, якими встановлено місця, де обмежено роздрібну торгівлю алкогольною продукцією.

Через стрімкий розвиток зовнішньої економіки української держави, дуже цікавим і важливим питанням стало здійснення експортно-імпорتنих операцій з алкогольними напоями та тютюновими виробами [5], а саме: який буде порядок видачі ліцензії для здійснення даного виду діяльності; орган, в компетенції якого буде таке право; які вимоги будуть видвинуті до суб'єктів, що виявили бажання займатися цим видом господарської діяльності; який порядок декларування та митного оформлення; які документи подаються до митного органу тощо.

Мабуть голову роль слід віддати українським митним органам, які найперші запобігають потраплянню на ринок України неякісних та незаконних тютюнових виробів і спиртних напоїв. Вони здійснюють захист інтересів споживача не тільки нашої країни, але й інших, слугують поштов для розвитку конкуренції саме якісних товарів та звичайно, підтримують імідж вітчизняних товарів на арені іноземної торгівлі. Найважливіша їхня функція – постійний контроль за високою якістю продукцією, що перетинає український митний кордон [7].

Адміністративна відповідальність у сфері обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів делегується нормами Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів" [2].

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО,
ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Слід підкреслити, що алкоголізм в Україні молодшає. За даними ВООЗ, Україна є абсолютним лідером серед 40 країн Європи за кількістю підлітків 11-15 років, які регулярно вживають алкоголь. В цілому близько 40 % українських підлітків у віці від 14 до 18 років вживають алкоголь, на другому місці Ізраїль – 28%. Росія знаходиться на 15 місці.

Водночас чинне законодавство не містить стратегічного документу, спрямованого на запобігання шкідливому вживанню алкоголю населенням України. У більшості популярних друкованих видань проявляється байдужість до стрімкого поширення алкогольної епідемії в Україні, замовчування фактів про шкідливість алкоголю. Українські видання справедливо не вважають своїм покликанням інформувати про проблеми охорони здоров'я, проте, коли йдеться про явища, які здатні суттєво вплинути на демографічну ситуацію, на економіку держави, варто такі явища брати до уваги [5].

Разом з тим, Національна комісія ще у 2014 році провела дослідження реклами алкогольних напоїв, що розповсюджувалася на телеканалах України та в друкованих засобах масової інформації. Результати дослідження були винесені на засідання Національної комісії у серпні 2015 року, за результатами розгляду якого прийнято рішення про звернення до Комітетів Верховної Ради України та органів державної влади з пропозицією внесення змін до законодавства про рекламу у частині заборони реклами алкогольних напоїв у засобах масової інформації [6]. На сьогоднішній день робота щодо вдосконалення чинного законодавства не завершена [1].

Відсутність в країні єдиної стратегії профілактичних дій, пов'язаних з вживанням алкоголю, недостатній рівень координації зусиль в даній сфері між державними інституціями та громадськими організаціями, недостатній рівень висвітлення у ЗМІ даної проблеми обумовили розробку. Я вважаю, що необхідно вжити заходи, які будуть сприяти вирішенню питання недопущення вживання дітьми та молоддю алкогольних напоїв та в цілому покращать здоров'я громадян України.

Бібліографічні посилання:

1. Кодекс України «Про адміністративні правопорушення» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
2. Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту, етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-вр>
3. Деткова Л. А. Деякі питання державного регулювання виробництва та обігу алкогольних напоїв і тютюнових виробів в Україні [Електронний ресурс] / Л. А. Деткова // Актуал. пробл. держави і права. 2005. С. 295–299. URL: <http://www.apdp.in.ua/v24/44.pdf>.
4. Голик В. Що робити з акцизом / В. Голик // Алкоголь і тютюн України. 2000. жовт.-листоп. С. 30–33.
5. Задихайло Д. В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / Д. В. Задихайло ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х., 2013. 38 с.
6. Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення регулювання виробництва та обігу пива, удосконалення окремих положень щодо продажу пива та інших алкогольних напоїв [Електронний ресурс] : законопроект від 17.06.2015 р. №2971-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webp_rsc4_1?pf3511=55618.
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи [Електронний ресурс] : Закон України від 28 грудня 2014 р. №71-VIII. URL: zakon.rada.gov.ua.